

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

एम. ए. भाग १ सत्र १ व २ राज्यशास्त्र (८०:२० स्वरूपाचा अभ्यासक्रम)

मार्च/एप्रिल २०२६ परीक्षा

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. शैक्षणिक वर्ष २०२३ – २०२४ मध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार एम. ए. भाग १ चा अभ्यासक्रम सुधारित करण्यात आला आहे. त्यानुसारच्या ८०:२० स्वरूपाप्रमाणे शैक्षणिक वर्ष २०२५ – २०२६ मध्ये एम. ए. भाग १ सत्र १ व २ साठी प्रवेशित /पुनर्प्रवेशित झालेल्या विद्यार्थ्यांकरिता स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यास केंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे.

नियम :

1. सत्र परीक्षामध्ये प्रत्येक पेपरसाठी लेखी परीक्षा ८० गुण व स्वाध्याय २० गुण अशी एकूण १०० गुणांची आहे. फक्त सत्र १ मधील 'Environment and Politics' व सत्र २ मधील 'Recent Trends and Issues in Administration' या पेपरच्या परीक्षेकरिता ४० गुण व स्वाध्यायाकरिता १० गुण राहतील
2. प्रवेशित विद्यार्थ्यांनी निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहेत. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद / A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
4. लिहून पूर्ण केलेले सर्व पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर विहित वेळेत पोहोच करावेत (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.) स्वाध्याय जमा करताना स्वाध्यायासोबत हॉलतिकीटची झेरॉक्स प्रत जोडावी.
5. विद्यार्थ्यांनी आपल्या स्वाध्याय उत्तरपत्रिका हॉलतिकीट प्राप्त झालेनंतर तातडीने आपल्या अभ्यासकेंद्रावर जमा कराव्यात.
6. एकदा स्वाध्यायांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर त्यांचे पूर्णमुल्यांकन व श्रेणीसुधार केले जाणार नाही. त्याची फोटोकॉपी मिळणार नाही.
7. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे

गुण दिले जाणार नाहीत. त्यास दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.
- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)

अभ्यासक्रमाचे नांव :

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र :

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय :

परीक्षा बैठक क्रमांक

1. अभ्यास केंद्राचे नाव -----

2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव -----

3. पूर्ण पत्ता : -----

----- पिन कोड नं.-----

4. मोबाईल क्रमांक : लॅण्डलाईन क्रमांक :

5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ----- सत्र -----

6. पेपरचे नाव : -----

7. पेपर क्रमांक : -----

8. सबजेक्ट कोड : -----

9. परीक्षा बैठक क्रमांक -----

(ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)

10. पी.आर.एन. : -----

11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : -----

12. विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी : -----

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : -----

परीक्षकांची स्वाक्षरी : -----

M.A. Political Science Part I Sem. I and II
Assignment Question March/April 2026 Exam

एम. ए. राज्यशास्त्र भाग १ सत्र १ व २
स्वाध्याय प्रश्न मार्च/एप्रिल २०२६ परीक्षा

(प्रत्येक प्रश्नास २० गुण)

M.A. Part I Sem. I Political Science : MM 1: Political Theory

1 राजकीय सिद्धांताच्या स्वरूप आणि व्याप्तीची चर्चा करा.

किंवा

2 समता आणि बंधुता या संकल्पनाची चर्चा करा.

1 Discuss the Nature and Scope of Political Theory

OR

2 Explain the concept of Equality and Fraternity

M.A. Part I Sem. I Political Science : MM 2: Public Administration

1 लोकप्रशासनाचा अर्थ आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

किंवा

2 संघटनेचा अर्थ सांगून संघटनेची तत्वे स्पष्ट करा.

1 Explain the meaning and scope of public administration.

OR

2 Explain the meaning and principles of the organization.

M.A. Part I Sem. I Political Science : MM 3 -Indian Constitution

1 भारतीय राज्यघटनेच्या सरनाम्याची चर्चा करा.

किंवा

2 भारतातील निवडणूक आयोग आणि निवडणूक प्रक्रियेवर चर्चा करा

1 Discuss the Preamble of the Indian constitution.

OR

2 Discuss the Election Commission and electoral process in india

M.A. Part I Sem. I Political Science : MM 4 Environment and Politics

(सदर पेपरच्या स्वाध्यायाकरिता १० गुण राहतील)

1 पर्यावरणाची संकल्पना आणि महत्व स्पष्ट करा.

किंवा

2 पर्यावरण आणि विकासाचे राजकारण या संकल्पनेवर चर्चा करा.

1 Explain the Environment concept and importance.

2 Discuss the concept of Environment and Politics of Development

M.A. Part I Sem. I Political Science : ME-1: Foreign Policy of India

- 1 परराष्ट्र धोरणाची तत्त्वे आणि उद्दिष्ट्ये यांवर चर्चा करा.
किंवा
 - 2 भारत व चीन यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.
 - 1 Discuss the principles and objectives of foreign policy.
 - 2 Explain the relations between the Indo- China
-

M.A. Part I Sem. I Political Science : ME-4: Political Thought of Dr. B R. Ambedkar

- 1 डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांच्या जातीविषयक विचारांवर चर्चा करा.
किंवा
 - 2 डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांचे लोकशाहीवरील विचार स्पष्ट करा.
 - 1 Discuss the Dr. B. R. Ambedkar's Ideas on Caste.
- OR**
- 2 Explain the Dr. B. R. Ambedkar's ideas on Democracy.
-

M.A. Part I Sem. I Political Science : RM Research Methodology

- 1 संशोधन पद्धतीचे अर्थ व ओळख स्पष्ट करा.
किंवा
 - 2 संशोधनातील मुलाखत पद्धतीची चर्चा करा.
 - 1 Explain the Meaning and Introduction of Research Methodology.
- OR**
- 2 Discuss the Interview Method of research.
-

M.A. Part I Sem. II Political Science : MM 5 Contemporary Political Theory and Issues

1 स्त्रीवादाचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

2 जागतिकीकरणाच्या विरोधातील नव्याप्रवाहाची चर्चा करा.

1 Explain the Meaning and characterizes of Feminism.

OR

2 Discuss the New trends of Anti-globlization.

M.A. Part I Sem. II Political Science : MM 6 Public Policy

1 सार्वजनिक धोरण निर्मितीतील शासकीय घटकाची चर्चा करा.

किंवा

2 भारतातील पाणी आणि विज्ञानाचे धोरण स्पष्ट करा.

1 Discuss the Role of governmental agencies in making of Public policy.

OR

2 Explain the Water and Science Policy in India.

M.A. Part I Sem. II Political Science : MM 7 Social Reforms and Nationalism in Indian Thought

1 महात्मा फुले यांचे उदारमतवादी विचार स्पष्ट करा.

किंवा

2 आझाद यांचे संमिश्र राष्ट्रवादावरील विचारांची चर्चा करा.

1 Explain the Mahatma Phule thoughts on Liberalism.

OR

2 Discuss the Azad's thoughts on Composite Nationalism

M.A. Part I Sem. II Political Science : MM 8 Recent Trends and Issues in Administration
(सदर पेपरच्या स्वाध्यायाकरिता १० गुण राहतील)

1 डिजिटल सरकार संकल्पनेची चर्चा करा.

किंवा

2 प्रशासनातील नैतिकता स्पष्ट करा.

1 Discuss the Concept of Digital Governance.

OR

2 Explain the Ethics in Administration

M.A. Part I Sem. II Political Science : ME11 Comparative Parliamentary Institutions

1 संसदीय व्यवस्थेचा इतिहास व विकासाची चर्चा करा.

किंवा

2 पंतप्रधानाचे अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.

1 Discuss the history and development of Parliamentary system.

OR

2 Explain the Authority and Functions of Prime Minister.

M.A. Part I Sem. II Political Science : ME18 Political Sociology

1 राजकीय समाजशास्त्राचा स्वरूप व महत्व स्पष्ट करा.

किंवा

2 राजकारणातील मागास जातीच्या भूमिकेची चर्चा करा.

1 Explain the Nature and Significance of political sociology.

OR

2 Discuss the role of backward castein politics.
